

Indstilling fra Epidemikommisionen

Epidemi kommissionen

Til:

Sundhedsministeren
Erhvervsministeren
Transportministeren
Børne- og undervisningsministeren
Uddannelses- og forskningsministeren
Kulturministeren
Kirkeministeren
Skatteministeren
Udlændinge- og integrationsministeren
Social - og ældreministeren
Indenrigs- og boligministeren

16-12-2021

Indstilling om iværksættelse af yderligere tiltag

Epidemikommisionen har drøftet den aktuelle smittesituation, herunder i særlig grad udbredelsen af omikron-varianten i Danmark og betydningen heraf for COVID-19-epidemien.

Epidemikommisionen

Holbergsgade 6
DK-1057 København K
Tel: 7226 9000

www.epidemikommisionen.dk

Epidemikommisionens indstilling

I forlængelse af Epidemikommisionens indstilling af 7. december 2021 vedr. iværksættelse af yderligere tiltag *indstiller* Epidemikommisionen, at der nu iværksættes flere aktivitetsdæmpende tiltag som følge af omikrons hastige vækst i Danmark. Formålet er yderligere at forebygge en hurtig og kraftig smittestigning og heraf følgende stigning i indlæggelser.

Sagsnr.: 2119656
Dok. nr.: 2048869

Epidemikommisionen har drøftet væsentligheden af, at foranstaltningerne anvendes ud fra et mindstemiddelsprincip, nødvendigheds- og proportionalitetsprincip.

I relation til mindstemiddelsprincippet noterer Epidemikommisionen sig, at myndighederne allerede har igangsat en række tiltag. Det gælder bl.a. en betydelig opskalering og fremrykning af vaccinationsindsatsen, genindførelse af coronapas og mundbind, restriktioner på natteliv, koncerter og serveringssteder m.m., samt hjemsendelse af elever i grundskolen.

Epidemikommisionen lægger vægt på, at yderligere tiltag foretages efter en afvejning af på den ene side den store usikkerhed, der fortsat er omkring omfanget af de sundhedsmæssige konsekvenser af smittespredning med omikron-varianten, og på den anden side et proportionalitetsprincip ift. de konsekvenser der er forbundet med yderligere tiltag.

Epidemikommisionen noterer sig endvidere, at der fortsat er stor usikkerhed omkring den videre udvikling af sygehusbelastningen, som følge af udbredelsen af omikron. Dette skyldes, at der stadig er manglende viden fx i forhold til sygeligheden og effekten af revaccination på smitteudbredelse.

Epidemikommisionen bemærker, at befolkningen i høj grad efterlever restriktioner og anbefalinger fra myndighederne. Epidemikommisionen bemærker, at befolkningens adfærd er af afgørende betydning for at forhindre smittespredning, og deraf følgende pres på sundhedsvæsenet.

Epidemikkommissionen noterer sig, at det er sundhedsmyndighedernes vurdering, at omikron-varianten hastigt spreder sig i Danmark, og aktuelt fordobles antallet af tilfælde cirka hver anden dag. Epidemikkommissionen konstaterer, at Statens Serum Instituts tidligere vurdering af, at smittetallene i midten af uge 50, når op på 10.000 daglige tilfælde har været korrekt. En yderligere smittespredning i dette omfang vil også medføre en afledt stigning i indlæggelser.

Statens Serum Institut vurderer, at smitteforebyggende forholdsregler og kontaktreducerende tiltag kun vil mindske - ikke forhindre – stigende smitte den kommende tid. Nye undersøgelser tyder på god effekt af 3. stik, hvorfor en hurtig udrulning af 3. stik er afgørende for at dæmpe både smittespredning og alvorlige forløb. SSI fremhæver bl.a. følgende:

- Der er meget høj risiko for, at den voldsomme vækst i smitten vil udfordre epidemikontrollen.
- Uanset usikkerhed omkring omikrons præcise alvorlighed og smitsomhed, er der meget høj risiko for at, der på baggrund af høj smittespredning, vil ses stigende antal indlæggelser især blandt uvaccinerede og vaccinerede svækkede personer.
- Der er høj risiko for smittespredning med omikron fra (delvist) vaccinerede grupper, f.eks. fra personale og pårørende til særligt sårbare grupper på fx hospitaler, i ældreplejen og på sociale tilbud.
- Der er høj risiko for, at en stor del af personalet på hospitalerne i ældreplejen og på sociale tilbud samtidigt vil blive smittede og skulle hjemsendes.

Epidemikkommissionens
sekretariat

Epidemikkommissionen vurderer, at der særligt er behov for at beskytte de ældre og de sårbare, samt forebygge nyindlæggelser som følge af den voldsomme vækst i smitten. Epidemikkommissionen noterer sig, at det er sundhedsmyndighedernes vurdering, at udbredelsen af omikron-varianten indebærer en betydelig risiko for kritisk overbelastning af sundhedsvæsenet i Danmark. Fire ud af fem regioner melder om, at de på størstedelen af deres hospitaler aflyser alt planlagt, ikke tidskritisk kirurgi ud fra en konkret lægefaglig vurdering.

Det er derfor Epidemikkommissionens vurdering, at der på nuværende tidspunkt er behov for iværksættelse af yderligere tiltag for at undgå, at belastningen på sygehusene når et mere kritisk niveau, og at usikkerheden vedr. graden af sygdom ved smitte med omikron-varianten understreger behovet for forsigtighed. De indstillede yderligere tiltag vurderes i dette lys at være proportionale. Epidemikkommissionen vil samtidig løbende revurdere nødvendigheden af de iværksatte tiltag mhp. indstilling om ophævelse, når de ikke længere skønnes relevante og proportionale.

Epidemikkommissionen indstiller derfor, at nedenstående tiltag indføres hurtigst muligt med henblik på markant at reducere kontakten i samfundet. Det gælder særligt ift. situationer med risiko for superspredningsbegivenheder og steder, hvor mange mennesker er samlet og opholder sig tæt på hinanden.

Epidemikkommissionen indstiller på baggrund af ovenstående, at følgende tiltag iværksættes:

Lukning af udvalgte lokaler og lokaliteter

Epidemikkommissionen vurderer, at der er en særlig stor risiko for smittespredning og smitteudbrud ved begivenheder og arrangementer, hvor mange mennesker samles i længere tid.

På den baggrund indstiller kommissionen, at følgende lokaler og lokaliteter lukkes for offentligheden:

- Spillehaller, kasinoer, lege- og badelande, forlystelsesparker, tivolier, messer samt lokaler og lokaliteter, hvor der afvikles konferencer og foredrag.
- Spillesteder, teatre, biografteatre, museer, kunsthaller, kulturhuse, forsamlingshuse, selskabslokaler, folkehøjskoler, zoologiske anlæg, akvarier, samt lokaler og lokaliteter, hvor der afvikles folkeoplysende aktiviteter og idrætsarrangementer med betalende tilskuere.

Serveringssteder

Epidemikommissionen vurderer, at der er en særlig stor risiko for smittespredning og smitteudbrud, hvor mange mennesker samles i længere tid indendørs, særligt hvor der er tale om socialt samvær, hvor det er svært at holde afstand, hvor der kan opstå mange forskellige kontakter, og hvor der i forbindelse med alkoholindtagelse er risiko for dårlig efterlevelse af smitteforebyggende råd, kontroltab m.v.

Epidemikommissionens
sekretariat

På den baggrund indstiller kommissionen, at følgende tiltag iværksættes:

- Serveringssteder skal ophøre med at udskænke alkohol fra kl. 22 og skal holde lukket i perioden fra kl. 23 til kl. 5.
- Generelt forbud mod salg af alkohol fra serveringssteder, butikker mv. i perioden kl. 22 til kl. 5.
- Indendørs arealkrav på 2 m² pr. gæst for siddende gæster og 4 m² for stående gæster samt skiltning om hvor mange gæster, der må tillades adgang for.
- Krav om mundbind eller visir for personale med kundekontakt, uanset om de kan forevise coronapas, jf. nedenfor.
- Krav om opsætning af informationsmateriale fra Sundhedsstyrelsen samt krav om håndsprit mv.

Det vurderes, at der fortsat bør være mulighed for take-away i lukkeperioden, og at serveringssteder, der er tilknyttet sociale tilbud, undtages. Serveringssteder skal således i lukkeperioden også holde lukket for private selskaber.

Detailhandlen

Epidemikommissionen indstiller, at følgende tiltag iværksættes:

- Indendørs arealkrav samt skiltning om hvor mange kunder, der må tillades adgang for, i hele detailhandlen efter følgende "trappetige":
 - o I lokaler mellem 0 og 1.999 m² må der maksimalt tillades adgang for 1 kunde pr. 4 m² gulvareal, hvortil der er offentlig adgang. Er gulvarealet under 4 m², må der uanset 1. pkt. tillades adgang for 1 kunde.
 - o I lokaler mellem 2.000 og 4.999 m² må der maksimalt tillades adgang for 1 kunde pr. 6 m² gulvareal, hvortil der er offentlig adgang, dog minimum 500 kunder.
 - o I lokaler mellem 5.000 og 9.999 m² må der maksimalt tillades adgang for 1 kunde pr. 8 m² gulvareal, hvortil der er offentlig adgang, dog minimum 833 kunder.

- I lokaler på 10.000 m² eller derover må der maksimalt tillades adgang for 1 kunde pr. 10 m² gulvareal, hvortil der er offentlig adgang, dog minimum 1250 kunder.
- Krav om mundbind eller visir for personale med kundekontakt, uanset om de kan forevise coronapas, jf. nedenfor.
- Krav om opsætning af informationsmateriale fra Sundhedsstyrelsen samt krav om håndsprit mv.
- Opfordring om, at detailhandlen gør, hvad der er muligt for at undgå sammenstimling og minimering af kødannelse, herunder eksempelvis ved at tilpasse indretning og åbningstider, undlade køtilbud samt forlænge byttefrist for julegaver.

Arbejdspladser

Epidemikommissionen vurderer, at det vil have en aktivitetsdæmpende effekt både på arbejdspladser og i den kollektive transport, hvis en større del af arbejdsstyrken arbejder hjemmefra i en periode. Epidemikommissionen bemærker dog, at hjemmearbejde ikke skal medvirke til lukning af arbejdspladser.

Epidemikommissionens
sekretariat

På den baggrund indstiller kommissionen, at følgende opfordringer udmeldes:

- Offentlige og private arbejdsgivere opfordres kraftigt til at sikre, at medarbejdere, der har mulighed for at varetage deres arbejde uden fysisk fremmøde på arbejdspladsen, gør dette.

Indendørs gudstjenester og religiøse handlinger, herunder dåb, vielser og begravelser

Epidemikommissionen indstiller, at følgende tiltag iværksættes:

- Arealkrav på 2 m² pr. siddende deltager og 4 m² pr. stående deltager samt skiltning om hvor mange deltagere, der må tillades adgang for.

Kollektiv transport

Epidemikommissionen indstiller, at følgende tiltag iværksættes:

- Krav om pladsbillet og coronapas i intercity- og intercitylyntog således, at rejsehjemmel (periodekort, rejsekort eller enkeltbillet) ikke er gyldig uden en pladsbillet og coronapas samt skiltning herom.
- Krav om siddeplads og coronapas i fjernbusser samt skiltning herom.

Epidemikommissionen bemærker, at det med opfordringen om øget hjemmearbejde, jf. ovenfor, og øvrige aktivitetsbegrænsninger må forventes, at passagertallet i den kollektive transport reduceret væsentligt. Der er endvidere yderligere fald i juleferien. Tog- og busoperatørerne, herunder metroen, bør opfordres til ikke at reducere kørslen tilsvarende, men fastholde eller øge kørslen, så der bliver mere plads til passagererne. I fjerntrafikken (intercity og intercitylyn) er der øget passagertal i julen.

Mundbind eller visir

Epidemikommissionen indstiller, at følgende tiltag iværksættes:

- Krav om mundbind eller visir udvides til de lokaler på kultur- og erhvervsområdet, hvor der er offentlig adgang, herunder de steder, hvor gælder om coronapas, og som ikke lukkes, jf. ovenfor.
- Krav om mundbind eller visir på alle take-awaysteder, køreskoler, køreprøver, ved gudstjenester og religiøse handlinger, biblioteker, arkiver, træningscentre, fællesområder på hoteller, borgerservicecentre på Beskæftigelsesministeriets, Indenrigs- og Boligministeriets, Skatteministeriets og Udlændinge- og Integrationsministeriets områder.
- Krav om mundbind eller visir for forældre og besøgende i dagtilbud og grundskole samt krav om mundbind eller visir for forældre, besøgende og elever og ansatte på ungdomsuddannelsesinstitutioner, når de bevæger sig rundt på og opholder sig på fællesarealer – ikke i forbindelse med undervisning og eksamen. Ret til at bære visir for medarbejdere i dagtilbud og grundskoler, og ret til at bære visir eller mundbind for medarbejdere på ungdoms- og voksenuddannelser samt på folkehøjskoler i folkeoplysningen mv.
- Krav om mundbind eller visir for elever, studerende, ansatte og besøgende på de videregående uddannelsesinstitutioner, når de bevæger sig rundt på og opholder sig på fællesarealer – ikke i forbindelse med undervisning og eksamen.

Epidemikommissionens
sekretariat

De hidtil gældende undtagelser, herunder for siddende personer mv., vil finde anvendelse.

Opfordringer om sociale kontakter i juleferien mv.

Epidemikommissionen indstiller, at relevante myndigheder udmelder følgende:

- Opfordring om at begrænse sine sociale kontakter i juleferien til familie og nærmeste bekendte.
- Opfordring om at så vidt muligt undgå steder, hvor der er mange mennesker samlet, herunder at foretage indkøb og ombytning af julegaver i perioder med færre mennesker i detailhandlen.
- Opfordring om ikke at deltage i indendørs aktiviteter i foreningslivet i juleferien. Opfordringen gælder indtil den 5. januar 2022, hvor grundskolerne genåbner.
- Opfordring om smitteforebyggende tiltag ved afvikling af gudstjenester juleaftensdag.

Opfordringer og skærpet kommunikation vedrørende mundbind og visir

Epidemikommissionen indstiller, at relevante myndigheder udmelder følgende:

- Opfordring om at bruge godkendte mundbind med dokumenteret høj filtreringsgrad. Dette gælder særligt, hvis man har kontakt til særligt sårbare personer.
- Tydelig kommunikation af, at såfremt man af helbredsmæssige årsager ikke kan bruge mundbind, skal man i stedet for bruge visir. Det kan med fordel præciseres i bekendtgørelserne, at man alene er fuldt ud undtaget, hvis man hverken kan bære mundbind eller visir.

Ungdoms- og voksenuddannelser samt videregående uddannelser

Epidemikommisionen indstiller, at følgende gælder fra primo januar 2022, når uddannelserne er tilbage efter juleferien:

- Ungdoms- og voksenuddannelser omfattes af retningslinjer svarende til de retningslinjer, der er meldt ud for genåbning af grundskoler, herunder 2 ugentlige screeningstest for elever og medarbejdere, anbefalinger om organisering af undervisning i faste hold (i det omfang at det er foreneligt med almindelig undervisning mv), afstand mellem medarbejdere, aflysning af større sociale arrangementer, rengøring, udluftning og hygiejne mv.
- Afstand mellem medarbejdere, rengøring, udluftning, og hygiejne mv. på de videregående uddannelsesinstitutioner.
- Opfordring til organisering af undervisning i faste hold på de videregående uddannelser, hvor det er muligt i forhold til den praktiske gennemførsel af undervisning.
- Opfordring til omlægning af eksamener, hvor praktisk muligt.
- Krav om mundbind eller visir på uddannelsesinstitutioner fremgår ovenfor.

**Epidemikommisionens
sekretariat**

Generelt bemærkes det, at politiet, som tilfældet var med de hidtil gældende regler – hvis det skønnes, at en fysisk eller juridisk person har overtrådt restriktioner for lokaler i form af arealkrav, skiltning, håndsprit og forbud mod salg af alkohol, og der ikke er udsigt til, at den pågældende fremover vil overholde regler – bør have mulighed for at påbyde den pågældende at holde lokalet eller lokaliteten lukket for offentligheden i en nærmere bestemt periode.

Epidemikommisionen indstiller derudover, at de allerede gældende restriktioner forlænges i fire uger regnet fra det tidspunkt, hvor ovennævnte nye restriktioner træder i kraft, med undtagelse af hjemsendelse af børn i grundskolen.